

Precej debate je bilo ob vprašanju starišar.

Odsedkovski predlogi so bili sprejeti deloma soglasno, deloma z ogromno večino glasov.

Med njimi je tudi predlog o ustanovitvi posebnega odseka za zgodovino šolstva.

Tov. Lapajnetu je bilo na vprašanje pojasnjeno, da nima poverjenosti nikake zveze z njegovo disciplinsko zadevo.

4. Odsedek za stanovski in pedagoški tisk je rešil najprej vprašanje »Popotnika«, katerega urednik je tov. Matija Senkovič. Konzorcij je popolnoma nepotreben.

Odsedek je prevzel tudi uredniški predlog glede posvetovalnice za ročna dela, ki jo bo urejeval poseben urednik-strokovnjak.

Dalje je ukinjen uredniški konzorcij »Učiteljski Tovariš«. K uredništvu se pritegne eksekutiva in v Ljubljani bivaajo člani ožjega sveta.

S tem je vprašanje uredništva »Učiteljski Tovariš« rešeno.

Skušali bomo dobiti urednika za »Prosveto«, ki raj izhaja. Zal, da je mnogo kritikov, a malo delavcev, ugotavlja pri tem poverjenik.

Vsi predlogi odseka so sprejeti soglasno. Pri razgovoru o projektu novih pravil UJU pojasni tov. Šestan, zakaj je proti delitvi organizacije po banovinah.

Sprejet je z vsemi proti 3 glasovom odsedkovski predlog za 5 sekcij UJU.

5. O odseku za mladinski tisk je poročal tov. Ločniškar Franc.

K vprašanju združitve Mladinske Matice in »Našega roda« so govorili Gačnik Jan, Hren, Rode Silvester, Ribičič, Mazi Vilko in drugi.

Glede fuzije obeh mladinskih publikacij prepušča delegacija odboru proste roke (Proti temu sta bila 2 glasova).

Precej obširna, mestoma rezka je bila debata o uredniškem vprašanju in o avtonomiji Mladinske Matice, ki naj bi tudi po predlogu odseka sama volila in odstavljala svoje urednike.

Odločno se je izjavil proti tov. poverjenik, dokler je odgovorno poverjenstvo zanj in za list. Zato je za volitev urednika Mladinske Matice, kakor volimo urednika »Učiteljski Tovariš« in »Popotnika«.

V debati so govorili še tov. Rupret, Pleškovič in Grum, nakar je predlagal poverjenik tov. Ribičič za urednika, da ne bo sklep nepopoln in slab kot lani in povzročal potem notranje spore.

Predlog je bil sprejet, le en glas proti.

Sledilo je poročilo predsednika Mladinske Matice Fortunata Lužarja o delu te naše ustanove in uspehih triletnega dela v njej.

Tovariš Mazi je pojasnil, zakaj ni bilo mogoče do danes izdati obljubljenih knjig za deklice, kar se zgodi prihodnje leto z izdajo knjige o vrtnarstvu, ki jo spiše tov. poverjenik.

Zivahna je bila tudi debata glede po nadzornem odboru predlagane in po gospodarskem odseku odobrene nagrade tov. glavnemu blagajniku.

Proti nagradi ni bil nihče. Debatiralo se je le o viru, iz katerega bi ta znesek vzeli po predlogu.

Odločno se je izjavil za podelitev nagrade tov. Hren Anton.

O stvari so govorili tov. Brežovar, poverjenik, Grum, Pleško Marija, ponovno Mazi, Straus, Mavrič, Kanceler Julija, Dimnik, Hočvar Ciril, Schell, Musek, Rupret, Ivanečič in Kuncelj.

Da bi ne nastal zopet kak spor, odklanja tovariš Grum nagrado. Sporen je bil § 7. pravilnika Mladinske Matice.

V izogib takim ali podobnim prepričim v bodoče predlaga poverjenik, naj velja pravilnik Mladinske Matice do prve seje ožjega sveta. Ta naj izdela nov pravilnik, ki ga predloži širjemu svetu, ta pa delegaciji prihodnje leto.

Predlog sprejet z vsemi proti 2 glasovoma.

Poverjenik se nato zahvali članom odbora Mladinske Matice za njih delo, kar spravi me skupščina z odobravanjem.

Soglasno je bil sprejet predlog, da predlaga odbor Mladinske Matice pred izdajo publikacije v pregled poverjenstvu.

Zanimivo, da za mnoge šole porazno je bilo poročilo o »Našem rodu«, ki ga je podal urednik Ribičič.

LISTEK.

Učiteljski pevski zbor v Novem mestu.

Lepa dolenska metropola in bližajoča se pokrajinska skupščina sta se oklenili tudi sre naših pevk in pevcev, ki so se zbrali v dneh od 14. do 18. julija na pevskem tečaju v gostoljubni Glasbeni Matici, da se pripravijo za nastop pred svojimi tovarišicami in tovariši v Novem mestu. V najlepših dneh počitnic so se po šest ur dnevno vadili, da se oddolže svojim tovarišicam in tovarišem za skrb in ljubezen do pevskega zbora.

19. julija popoldne je prispel zbor v Novo mesto. Zborujoče učiteljstvo, zastavljeno in gostoljubni meščani so bili praznično razpoloženi. Dobra agitacija novomeških tovarišic in tovarišev je napolnila lepo in akustično dvorano nove šole s poslušalstvom najrazličnejših stanov in slojev do zadnjega kotička. Koncert je otvoril profesor gospod E. Adamič z uvodnim predavanjem, v katerem je očrtal v kratkih potezih posamezne skladbe koncerta. Pevski zbor pa je podal pod vodstvom profesorja gospoda

Od 938 šol v banovini je 331 šol ki ga skoro ne poznajo, a med njimi 154 šol, ki ga niso naročile niti ene številke. K pisanemu poročilu doda nekaj prav umestnih osebnih pripomb.

V debati je tov. Gačnik grajal »Naš rod«, tov. Polak Marija zelo hvalila, govorila je še ena tovarišica, končno tudi poverjenik Tov. Ribičič je dobro zavrnil kritike-teoretične, a poverjenikovo zahvalo za izborni uredovnanje lista je sprejelo učiteljstvo z burnim aplavzom.

6. Na vrsto je prišel odsek za nadaljevalno šolstvo. Poročevalca sta bila Verk Miloš za kmetijsko-nadaljevalno, Grčar Viktor za obrtno in trgovsko, nadaljevalno šolstvo.

Odsedkovski predlogi, med katerimi je tudi predlog glede članstva pri Kmetijski družbi, so bili sprejeti in po kratki debati sestavljen stalni odsek.

Posebno poročilo tov. Grčarja o obrtnem in trgovskem nadaljevalnem šolstvu je bilo strokovno na višku in bilo z odobravanjem sprejeto. V splošni odsek za poklicno šolstvo vstopijo kot idejni zastopniki tov. poverjenik, Grčar Viktor in Mencin Rudolf.

7. O delu narodno-izobraževalnega odseka je poročala tov. Celnar Ana.

Predlogi so bili sprejeti. Člane v odsek za samoizobrazbo učiteljstva bo nominiralo poverjenstvo.

8. Ravno tako je delegacija sprejela poročilo odseka za obmejno šolstvo. Tu je tov. Peternel stavil svoj poseben predlog glede nacionalnih razmer v Prekmurju, ki pa je zbudil precejšnjo debato, v kateri so bile poverjenikove in Grčarjeve pripombe časovno in stvarno zelo umestne.

Sprejet je bil odsekovi predlog.

9. Slednjič je tovariš Horvatič podal še poročilo pevskega odseka. Soglasno je bil sprejet njegov predlog glede pevskega zbora UJU, ki je do prihodnjega delegacijskega zborovanja v likvidaciji in postane nato poseben odsek organizacije z rednimi prispevki zanj.

Sklepno opozarja tovariš poverjenik, da smo pri šolsko-upravnem odseku pozabili na pravilnik in poslovnik, ki pa se sprejme soglasno.

S tem je bilo absolvirano tajnikovo poročilo in ga je poverjenik na glasovanje.

Sprejeto z vsemi proti 1 glasu. Zaključena je bila s tem tudi debata o blagajniškem poročilu.

Resolucija.

Strokovni tajnik Kobal poroča o sklepu dveh odsekov glede primernih korakov v svrhu izboljšanja našega materialnega položaja. Čita resolucijo.

K temu govore še tov. Šestan, Lampret in Dimnik.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Zaključek.

S tem je bil dnevi red izčrpan. Poverjenik zaključil ob 14. uri plodonosno skupščino z zahvalo vsem udeležencem in se priskreno zahvali tudi Novomeščanom kakor vrlemu učiteljstvu, posebno njegovemu predsedniku Viktorju Pirnatu za vse, kar so storili pred in za čas zasedanja naše skupščine.

Izleti.

Popoldne je večina učiteljstva odšla na Grm, kjer si je pod strokovnim vodstvom ogledala šolo in njeno gospodarstvo in bila po g. načelniku kmetijskega oddelka inž. Podgorniku izborna postrežena z jedjo in pijačo.

Prekmalu je prišel čas odhoda za one, ki so odhajali že v nedeljo domov.

V Novem mestu ostali udeleženci(ke) so pa napravili v ponedeljek sijajno uspehi izlet z avtobusom v kartuzijanski samostan v Pletterji. Na povratku so obiskali toplice v Šmarjeti.

Razpršili smo se širom domovine, utisi jubilejne skupščine pa ostajajo v nas in nas krepe v nadi, da smo srečno prišli mimo Seile in Karibde medsebojnih sporov na odprti ocean pozitivnega dela za gospodarski in nacionalni dvig naše lepe domovine, našega šolstva in naroda.

Udruženje jugoslovanskega učiteljstva — poverjenstvo Ljubljana, 28. julija 1930,

Andrej Skulj, poverjenik.

Jos. Kobal, tajnik.

Srečka Kumra Adamičeve: Vragovo nevesto, Po vodi plava, Kaj pa delajo ptičke in močni Potkan ples; Lajovčeve Kroparje, Pa stiške in Medveda z medom; Kogojce Vrabce in strašilo; Svatovski pesmi Boris Papandopula-Pečiča s sopranskim solom; Hubadov narodni Potkan ples ter Mokranjčevega Kozarja in rukovet (Biljano). Mnogovrstnost in pestrost programa sta bili nagrajeni z mogočnimi aplavzi, posebno »ta pi kasta in lisasta« bodisi Adamičeva ali Hubadova v njunih Potkanjih plesih sta zanečtili med poslušalstvom mnogo veselega razpoloženja, ker jih je moral zbor ponavljati. Med odmorom je pozdravil zbor predsednik novomeškega učiteljskega društva tovariš Pirnat, poudarjajoč, da so slava, čast in uspehi zbora slava, čast in uspehi vsega učiteljstva ter izročil pevovodji in solistini gospodični Anici Mezetovi krasna šopka.

Učiteljski pevski zbor je izpolnil svojo nalogo, pridobil si srca svojih tovarišev in tovarišic ter Novomeščanov. Naša naloga pa je, podpirati svoj zbor z vsemi sredstvi, da bo postal mogočen in slaven, kajti njegova slava je naša slava, njegova čast je naša čast in njegovi uspehi so naši uspehi! Torej tovarišice in tovariši na delo za naš pevski zbor! —nik.

Sklepi pokrajinske skupščine.

Sklepi z ozirom na predloge šolsko-upravnega odseka.

(Poročevalec tov. Pavel Herbst.)

1. a Razsodišče: Izvršujoč sklep dopoldanskega delegacijskega zborovanja z dne 19. julija 1930. predlaga odsek priloženi poslovnik:

1. b) Člani razsodišča: Mavrič Karl, Požar Vladimir, Grčar Viktor, Polak Janko, Vode Angela; namestniki: Pinterič Drago, Kopač Leopold, Pleškovič Rudolf, Kržišnik Alojzij (Preska), Celnarjeva Anka.

II. Predlogi k pravilniku zakona o narodnih šolah. 1. Stanovanje za oženjenega učitelja brez otrok obsegaj najmanj 2 sobi, stanovanje za oženjenega učitelja z otroci obsegaj najmanj 3 sobe poleg vseh drugih pritliklin.

Pri vseh novih stavbah mora biti kopalnica (ne pa po možnosti).

2. Glede upraviteljskih doklad naj obvešča predlog tovariša Dimnika predloženega komisiji v Beogradu.

3. Ker je izšla naredba, ki določa, da se bodo odslej vršili usposobljenostni izpiti samo enkrat letno, bodo s tem oškodovane učne osebe, ki niso mogle biti nastavljene v takem času, da bi imele do dneva izpita predpisano dobo prakse. Zaradi tega se poziva poverjenstvo UJU v Ljubljani, naj po možnosti izposluje, da se bo takim učnim osebam spregledala vsaj doba do 2 mesecev.

III. Ker večina občin še ni izplačala učiteljstvu dolžne stanarine in ker je slednjemu pod častjo prosjati zanj po občinskih pisarnah, je v interesu ugleda šole in vzgoje ljudstva, da pobira občinsko stanarino z drugimi davki banovina in da jo učiteljstvo prejema anticipatno s plačo vred.

IV. Izpraznjena učiteljska mesta naj se objavijo pravčasno in to vsako četrtletje.

V. a) Glede izboljšanja materialnega položaja učiteljstva naj redaksijski odbor tovarišev: Dimnika, Šestana in Požarja sestavi primerno resolucijo.

b) Letošnja glavna skupščina v Beogradu naj se vrši s posebnim poudarkom za izboljšanje našega gnetnega položaja.

c) Ker je materialno vprašanje učiteljstva še vedno najbolj pereče, se nalaga vodstvu organizacije v dolžnost, da ga ima stalno na dnevnem redu, dokler se nam isto ne izboljša.

VI. Želimo kritike, ki nam je dobrodošla, če je konstruktivna. Zalibog se pa v naših opozicijskih vrstah vse česče pojavlja nemogoča taktika, ki se kaj rada udeležuje povsem negativno — z abstinenco. To pa je nezdrav pojav, ki meče čudno luč v prvi vrsti na abstinente same, pa tudi na njihove mandatarje, ako soglašajo s takim uveljavljanjem njihovih nazorov in teženj.

VII. Odlok glede prepovedi poučevanja otrok osnovne šole v izvenšolskem času naj se ukine.

VIII. Organizacija naj posreduje pri eventualnih odtegljajih na merodajnem mestu, da se isti izvrše v več obrokih.

IX. Osnuje naj se odsek za zbiranje zgodovinskega gradiva osnovnega šolstva za izdajo tozadevne publikacije.

Poverjenstvo naj po svojem preudarku izbere v ta odsek strokovnjake za Ljubljano in Maribor.

Sklepi z ozirom na predloge odseka za stanovski in pedagoški tisk ter pravila. (Poročevalec tov. Dušan Šestan.)

I. Na podlagi predlogov učiteljskih društev in tajnikovega poročila je zavzel odsek sledeče stališče glede urejevanja »Popotnika«.

1. Odobravamo sklepe poverjenstva glede sistiranja osporjenih člankov v »Popotniku«.

2. Soglasno odobravamo predlog širjega sveta, da je urednik »Popotnika« avtonomen v toliko, v kolikor se tiče smernice, ki jih ima list »Popotnik«. Dolžnost poverjenstva pa je, da varuje načela organizacije in čast včlanjenih tovarišev.

3. Odsek vzame soglasno na znanje odstop uredniškega odbora in predlaga skupščini, da se vsem članom odbora izreče zahvala za njih trud.

4. Odsek smatra, da uredništvu konzorcij ni potreben, zato predlaga skupščina kot edinega urednika oblastnega šolskega nadzornika v pok. tov. Matijo Senkoviča, ker odobrava njegov delovni program, ki je bil objavljen v zadnji številki »Popotnika« I. I.

Samostojen predlog oblastnega šolskega nadzornika v pok. tov. M. Senkoviča, ki se glasi:

»Sedanj list »Popotnik« naj se z upravnim letom 1930/31. razširi s »Posvetovalnico za rokotvorni pouk« kot posebno prilogo, ki naj izhaja kvečjemu na polovici tiskovne pole in ki jo naj ureja poseben urednik-strokovnjak — si je odsek osvojil in predlaga skupščini, da prične v »Popotniku« izhajati kot poseben oddelek v okviru sedanjega obsega (2 tiskani poli) »Posvetovalnica za rokotvorni pouk«.

Zato naj skupščina pooblasti ožji in širji svet, da skušata najti potrebna materialna sredstva za urejevanje te »Posvetovalnice za rokotvorni pouk«.

Obenem naj pooblasti skupščina ožji in širji svet, da razmislijata o možnosti izhajanja »Posvetovalnice za rokotvorni pouk« kot posebne priloge k »Popotniku«, ki bi naj izhajala na 1/2 tiskane pole ter imela poseben urednika-strokovnjaka.

II. Z ozirom na tajniško poročilo glede »Učiteljskega Tovariša« in »Prosvete« predlaga odsek sledeče:

1. Skupščina naj sistira sklep lanske delegacije glede uredniškega konzorcija, ker je izkustvo pokazalo, da je konzorcij oviral urejevanje »Učiteljskega Tovariša«. Na mesto konzor-

cija naj se pritegne k urejevanju »Učiteljskega Tovariša« eksekutiva in v Ljubljani stanujoči člani ožjega sveta.

2. Skupščina smatra uredniško vprašanje »Učiteljskega Tovariša« za rešeno.

3. Skupščina naj ponovno sklene izdajanje »Prosvete«, ki naj služi predvsem pospeševanju kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalnega šolstva ter obče izvenšolskega prosvetnega dela. Izvolitev urednika naj se prepusti ožjemu in širjemu svetu.

4. Skupščina predlaga ožjemu in širjemu svetu, da najde sredstva za honorarje do pisov v »Učiteljskem Tovarišu« in »Prosveti«. Organizacijske objave se ne honorirajo.

Pravila.

Na projekt pravil UJU, ki ga je sestavil glavni odbor na seji dne 16. in 17. aprila t. l. predlaga odsek skupščini sledeče:

1. Čl. 2. glede sekcij naj se odobri v celoti.

2. V čl. 3. a) — 2 vrsta naj se vnese poleg narodnega tudi »državnega edinstva«.

3. Izvršni odbor UJU naj tvori samo funkcionariji UJU in predsedniki sekcij. Plenarne seje naj se vršijo enkrat v mesecu.

4. Naročitev na »Narodno Prosveto« in »Učiteljskega« naj bo obvezna za one sekcije UJU, ki nimajo lastnega stanovskega, oziroma pedagoškega glasila. Vsa društva pa so obvezna, da naročajo po en izvod »Narodne Prosvete« in »Učiteljskega«.

5. Skupščina naj da poverjenstvu in delegatom polno moč, da na državni skupščini eventualno spremenijo stališče, če bi to bilo potrebno. Poverjenik naj v takih slučajih skliče delegate k posvetovanju in jih obvešča o eventualnih takih potrebah.

Tov. Šestana naj poveri skupščini, da izdela za državno skupščino referat glede podrobnih izpreminjalnih predlogov na podlagi društvenih predlogov.

Sklepi z ozirom na predloge odseka za mladinski tisk.

(Poročevalec tov. Franc Ločniškar.)

1. Sklene se združitev Mladinske Matice in »Našega roda«, če bosta poverjenstvo in odbor Mladinske Matice uvidela, da je mogoče izdati za 20 Din letne naročnine 8 števil »Našega roda« po 36 strani in 4 knjige Mladinske Matice v sedanjem obsegu.

2. Mladinska Matica dobi svoj čekovni račun.

3. Poslovna doba Mladinske Matice se krije s poslovno dobo poverjenstva.

4. Uredniki Mladinske Matice in »Našega roda« se izvolijo na vsakoletni pokrajinski skupščini. Za urednika »Našemu rodu« se izvoli tov. Ribičič.

5. Pravilnik Mladinske Matice se začasno odobri brez člena 7. in se naroči poverjenstvu, da predloži ožjemu in širjemu svetu prenovljen pravilnik, ki ga odobri prihodnja skupščina.

6. Publikacije Mladinske Matice se morajo pred natiskom izročiti v pregled poverjenstvu.

Sklepi z ozirom na predloge odseka za narodno izobraževanje.

(Poročevalec tov. A. Celnarjeva.)

1. sklep: Glede delovanja osrednjega izobraževalnega odbora — je odsek za narodno izobražbo soglasno zavzel sledeče stališče: Izjava o odstopu tovarišev: dr. Žgeč, Osterc, Vranc — se prečita na skupščini. Ker odseku za razne trditve v izjavi nikdo ni prinesel nobenega dokaznega materiala — naj se za deva predloži stanovskemu razsodišču, ako to zahteva poverjenstvo ali pa tovariši, ki so podpisali izjavo.

2. Ker odbor OIO ni popoln, naj vodstvo poverjenstva nominira nove člane v ta odsek in jih predloži ožjemu in širjemu svetu v potrditev.

3. Naloga odseka bi bila predvsem organiziranje raznih teoretičnih in praktičnih tečajev, ki bi imeli namen usposobiti učiteljstvo za delo med narodom in pospeševati njegovo stanovsko izobrazbo.

Ti tečaji naj ne padejo v breme učiteljstva in ne organizacije, temveč naj jih finansira državna uprava. Gmotno dobro podprto učiteljstvo, ki bo vsestransko neodvisno, bo lahko uspešno delovalo med ljudstvom. Odsek naj tudi zbira statistične podatke o kulturnem udejstvovanju učiteljstva.

4. Predlog ljutomerskega učiteljskega društva je bil likvidiran z debato v »Tovarišu«.

Sklepi z ozirom na predloge odseka za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo.

(Poročevalec tov. Miloš Verk.)

I. Uspehi na obstoječih 48 gospodinskih in 53 kmetjsko nadaljevalnih šolah Dravske banovine, ki jih je posečalo 621 mladenec in 1013 kmetjskih mož in fantov, so pokazali, da sloni to šolstvo na tako zdravi podlagi, da mu je nadaljnji razmah popolnoma zagotovljen. Vsled tega uvideva učiteljstvo Dravske banovine veliko potrebo po stanovskem izobraževanju najširših plasti našega kmetjskega ljudstva in se bo posvetilo temu delu z vso vmo.

II. Da se omogoči učiteljstvu ustanavljanje nadaljnjih gospodinskih in kmetjsko nadaljevalnih šol, pozivamo poverjenstvo, da izposluje pri pristojni oblasti, da se vršijo še letos potrebni tečaji in se razpišejo pravčasno.

III. Kot idejne delavce izvoli skupščina v ta odsek tovariše: Skulj, Grčarja Viktorja, Muska in Verka, občestvo kmetjskih in gospodinskih nadaljevalnih šol pa odposlje, odnosno kooptira v to odsek 4 tovariše(ice).

IV. V prihodnje tajniško poročilo o delovanju poverjenstva se vnese statistika nadaljevalnega šolstva.